

Asia: VN/463/2021

Lausuntopyyntö hallituksen esitysluonnoksesta lastensuojelulain muuttamisesta ja siihen liittyviksi laeiksi

Lausunnonantajan lausunto

1. Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi lastensuojelun sosiaalityöntekijöiden asiakasmitoitus 35 lasta/sosiaalityöntekijä vuoden 2022 alusta ja 30 lasta/sosiaalityöntekijä vuoden 2023 alusta. (13 b §). Mitä vaikutuksia näette ehdotuksella olevan?

30 lasta on edelleen paljon, etenkin jos lastensuojelussa halutaan jalkauttaa systeeminen toimintamalli. Lisäksi on otettava kantaa, voiko määrä ylittyä tilapäisesti ja missä tilanteissa? Kunta ei voi perustaa nopeasti uusia vakansseja, eikä lastensuojeluun voi olla jonossa. Tosiassillisesti rekrytointi ja vakanssien täyttäminen voi olla haastavaa, mitkä ovat seuraukset kuntiin, jos rekrytointi ei yrityksistä huolimatta onnistu?

Jos näihin ei oteta kantaa, ovat työnantajat nopeasti työsuojelusyytösten kohteena.

2. Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi lastensuojeluviranomaisen kansainvälisestä toimivallasta (17 §), lastensuojelun järjestämis- ja kustannusvastuusta kansainvälisissä tilanteissa (17 a §) sekä lastensuojelun tarpeen arvioinnista ulkomailla (17 b §). Selkiyttääkö sääntely rajat ylittäviä tilanteita?

Kyllä selkiyttää. Selkeä ohjeistus, kenen kanssa asiassa operoidaan. Kustannusvastuu olisi hyvä avata myös käännettävien asiakirjojen osalta. Nyt kunta joutuu maksamaan kaikki käännytukset. Olisi loogista, että pyytäessämme virka-apua/selvitystä, maksamme kohdemaan tarvitsemat asiakirjakäännätykset mutta nyt meille tulee käännettäväksi myös asiakirjat, jossa toisen maan edustaja pyytää meiltä selvityksiä.

3. Esityksessä ehdotetaan säädettävän lapsen sosiaalihuollon asian vireille tulosta ja lapsen palvelutarpeen arvioinnista (26 §). Onko ehdotettu sääntely selkeä?

On selkeä.

4. Esityksessä ehdotetaan säädettävän tehostetusta avohuollon tukitoimesta (37 b §). Mikä on näkemyksenne sääntelyn selkeydestä suhteessa muihin lastensuojelun avohuollon palveluihin?

Ehdotus ei määrittele, mitä tämä tarkoittaa nykyiseen verrattuna? Meillä on nykyisessäkin lainsäädännössä kaikki mahdollisuudet järjestää tukitoimia "tehostettuna" kuten perhetyötä, perhekuntoutusta.

Kyse on siitä, miten tukitoimia käytetään. Esimerkiksi perhetyötä voidaan järjestää 1xvkossa tai 7xvkossa, perhekuntoutus voi olla päivätoimintatyypistä, kotiin annettavaa 1-7x vkossa tai laitoismuotoisena 24/7 annettavaa.

Kun lisätään taas porrastusta palveluihin näin, seuraavaksi edessä on tämänkin palvelumuodon kilpailutukset, jotka nostavat kustannuksia entisestään.

5. Onko esityksessä ehdotettu 49 a §:n 2 momentin c-kohdan päihdehoidon vieroitushoidon ja kuntoutuksen sekä sijaishuollon integroitua palvelu ja sitä koskeva päätöksenteko (49 b §) sääntelyltään selkeä ja toteutettavissa käytännössä?

Meillä on kriittinen saatavuus- ja osaamisvaje ko. sijaishuoltopaikoista, pystyvätkö kunnat ja yksityiset palveluntuottajat vastaamaan tähän laadullisesti tarpeeseen vastaavilla palveluilla tällä aikataululla.

Koska päihteidenkäyttö ja mielenterveys kytkeytyvät usein tiiviisti toisiinsa. Jää edelleen auki, kenellä on lapsen ja nuoren hoitovastuu tällaisen sijoituksen kohdalla, lapsen mahdollisella hoitotaholla perusth/erikoissairaanhoidossa vai sijaishuoltoyksikössä toimivalla lääkärillä/hoitohenkilöstöllä?

6. Esityksessä ehdotetaan erityisen huolenpidon palvelun tuottamisen keskittämistä julkisen sektorin toimijoille (60 d §). Muutokseen esitetään pitkää siirtymäaika vuoteen 2026 asti. Mitä käytännön vaikutuksia näette ehdotuksilla olevan?

Vaativan laitoshoidon ja erityisen huolenpidon paikkojen saaminen lasten ja nuorten ajankohtaisen tarpeen mukaisesti on tällä hetkellä kriittistä. Kuntien tai hyvinvointialueiden rahoituksen ja resurssien järjestämisen ja suunnittelun näkökulmasta siirtymäaika on varmasti kuitenkin välttämätön.

7. Esityksessä ehdotetaan vähimmäishenkilöstömitoituksia vaativan sijaishuollon ja erityisen huolenpidon palveluihin (59 a §). Mitoitukset porrastetaan vuosille 2022–2026, täysimääräisinä mitoitukset tulisivat voimaan vuonna 2026. Mitä käytännön vaikutuksia näette ehdotuksella olevan?

Mitoitus (3/lapsi) tulee nostamaan hintoja merkittävästi, ja on siten kunnille haaste.

8. Esityksessä ehdotetaan uutta säännöstä kiinnipitämisestä lapsen laitoksesta poistumisen estämiseksi (68 a §). Onko sääntely riittävän selkeä ja millaisia käytännön vaikutuksia näette ehdotuksella olevan?

On hyvä ja selkeä. Tuo ryhtiä laitosten johtamiseen, toimintapojen tarkasteluun ja työntekijöiden ohjaamiseen/kouluttamiseen (jos esim. jollakin on jatkuvasti muita enemmän kiinnipitoja) ja varmistaa paremmin, että laitos ja sosiaalityöntekijä ovat tilantee tasalla, kun asiaa täytyy tarkastella ja miettiä toimintatapoja.

9. Esityksessä ehdotetaan muutettavan luvatta laitoksesta poistuneen lapsen palauttamista koskevaa nykyistä säännöstä (69 a §) siten, että siinä säädetty kiinniottaminen mahdollistaa poliisille toimivallan lapsen kiinniottamiseksi virka-apuna. Poliisin virka-avun antamisesta säädetään tarkemmin uudessa 69 b §:ssä. Onko ehdotettujen 69 a § ja 69 b § sääntely riittävän selkeä ja millaisia käytännön vaikutuksia näette ehdotuksilla olevan?

Esitys selkeyttää nykyistä paremmin eri toimijoiden toimivaltaa luvatta poistuneen lapsen kiinniottamiseksi ja palauttamiseksi sijaishuoltopaikkaan.

10. Esitys sisältää muutoksia työryhmän ehdotuksiin päihdehoidon vieroitushoidon ja kuntoutuksen sekä erityisen huolenpidon jakson aikana tehtävistä rajoitustoimenpiteistä ja yhteydenpidon erityisestä rajoittamisesta (71 § ja 72 §). Millaisia vaikutuksia ehdotetuilla muutoksilla näette olevan lapsen päihdehoidon vieroitushoidon ja kuntoutuksen sekä erityisen huolenpidon jakson toteuttamiseen?

Esitys mahdollistaa aiempaa paremmin lapsen hoidon tavoitteiden toteuttamisen

11. Vapaamuotoiset huomiot edellä mainittuihin säännöksiin:

-

Mikkonen Hanna
Keravan kaupunki

Eeva Elina
Keravan kaupunki - Sosiaali- ja terveystieteiden toimiala, perheitä tukevat palvelut